

Adres
Cortgene 2
Postbus 2
2950 AA Alblasserdam
T: 14-078
F: (078) 770 80 80
I: www.alblasserdam.nl
Btw-nummer: NL001918412B01
IBAN: NL31BNGH0285000152

Gemeenschappelijke Regeling Sociaal
t.a.v. het Dagelijks Bestuur en
Algemeen Bestuur
Postbus 619
3330 AP Dordrecht

Geacht bestuur,

Datum
18 juni 2024

Betreft
Zienswijze voorjaarsbrief 2024 en
begroting 2025-2028 van de GR
Sociaal

Uw kenmerk
2024-0033717

Uw brief van
8 april 2023

Ons nummer

Bijlage(n)
geen

Contactpersoon
Wilfred Boele
E: w.boele@alblasserdam.nl
T: 06 81923860

De gemeenteraad van Alblasserdam heeft kennis genomen van de voorjaarsbrief 2024 en van de begroting 2025-2028. In deze brief geven wij onze zienswijze op deze stukken. We beginnen met enkele algemene opmerkingen.

1. Inleidende opmerkingen

Waardering voor de inspanningen

Ook in 2023 is er weer veel op uw organisatie afgekomen. Voor een belangrijk deel houdt dit verband met majeure nationale en internationale ontwikkelingen. Zo hebt u zich opnieuw beziggehouden met het verstrekken van energietoeslag (vanwege de hoge energieprijzen), het verstrekken van leefgeld (vanwege de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne) en ondersteuning aan toeslagenouders (vanwege de toeslagenaffaire). Verder heeft u, met als doel de toename van gebruik van WMO-voorzieningen af te remmen, voorbereidingen getroffen voor het invoeren van *Powerful Ageing*. Wij bedanken u voor uw inspanningen.

In 2023 is er ook gewerkt aan de inrichting van de organisatie aan de hand van bij elkaar vijf opgaven, waarvan drie betrekking op inhoudelijke ondersteuning aan burgers: bestaanszekerheid versterken, ontwikkelen naar werk en zorgen voor ondersteuning. Wij waarderen het positief dat het onderscheid tussen de inhoudelijke opgaven tot uitdrukking komt in verschillende onderdelen van de organisatiestructuur. Dit betreft ook de dienstverlening die in ons lokale Brughuis door de GR Sociaal wordt geboden. De ervaringen van onze lokale partners hierover zijn positief. Mooi dat, in aanvulling op de medewerkers die gespecialiseerd zijn in één van de drie inhoudelijke opgaven, er ook een zogenaamd integraal consulent is. Het heeft meerwaarde dat deze persoon aansluit bij lokale casusoverleggen.

Informatievoorziening gericht op Alblasserdam

In de stukken is weinig informatie te vinden die specifiek betrekking heeft op Alblasserdam. We zouden graag meer informatie zien over hoe vaak voor onze inwoners voorzieningen zijn ingezet, de kosten daarvan en de effecten. Verder willen we graag inzicht in de stand van zaken van het realiseren van de doelen

per opgave die u in de begroting omschrijft, en dat dan specifiek voor Alblasserdam.

We hebben u al meerdere keren laten weten dat we meer op onze gemeente toegespitste informatie wensen. Hoewel in de jaarrekening al een slag is gemaakt, menen we dat het realiseren van de aangepaste informatievoorziening langzaam gaat. We roepen u op ervoor te zorgen dat er vanaf begin 2025 meer op de gemeente afgestemde informatie beschikbaar komt.

2. Voorjaarsbrief

Verhoging bijdrage

Volgens de voorjaarsbrief bedraagt de financiële bijdrage van onze gemeente aan de GR Sociaal dit jaar € 17.380.000. Dit is structureel ruim € 1,1 miljoen meer dan door u is begroot. Deze bijstelling is een heel fors bedrag voor onze gemeente. Dat geldt sowieso, maar zeker nu wij, vooral als gevolg van een teruglopende algemene uitkering uit het Gemeentefonds, moeilijke financiële keuzes moeten maken.

U geeft aan dat het overgrote deel van de stijging veroorzaakt wordt door niet beïnvloedbare ontwikkelingen, namelijk prijs- en loonindexaties en CAO ontwikkelingen die doorwerken in contracten. Dit vinden wij echter wat te gemakkelijk geredeneerd. Wij hadden een forse bijstelling namelijk al voorspeld: in onze zienswijze van vorig jaar gaven we beargumenteerd aan dat we meenden dat er voor 2024 te krap was begroot. We constateren met spijt dat onze input destijds niet tot een wijziging van de begroting 2024 heeft geleid; als dat wel was gebeurd zouden we nu niet geconfronteerd zijn met de forse bijstelling.

De verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor bestaanszekerheid wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat uitkeringen duurder worden en door toename van het aantal klanten in de bijstand. Het valt op dat gemeenten hier maar voor 1/3 deel voor worden gecompenseerd door het Rijk: de verhoging van de bijdragen van de gemeenten bedraagt immers € 7,8 mln., terwijl de stijging voor de gemeenten aan de batenkant (vooral BUIG-budget) wordt geraamd op € 2,7 mln. Dit is een opvallend groot verschil. Dit kan een signaal zijn dat de effectiviteit van uw inspanningen tot het toeleiden naar werk van mensen in de bijstand te wensen overlaat. Immers, hoe effectiever het beleid, hoe minder mensen in de bijstand, en hoe beter een prijsverhoging kan worden opgevangen door compensatie van de Rijksoverheid.

Geen fait accompli

Wat ons betreft is de verhoging die in de voorjaarsbrief wordt gepresenteerd geen *fait accompli*. We horen dan ook graag van u of u mogelijkheden ziet om de verhoging naar beneden bij te stellen. Daarbij vragen we ons specifiek af wat

u kan doen voor de gemeente Alblasterdam gelet op het feit dat er sprake is van onderbezetting. Zo is er momenteel voor zover bij ons bekend maar één consulent toeleiden naar werk (ofwel klantmanager) die zich – in deeltijd – inzet voor het grootste deel van de Alblasterdamse bijstandsgerechtigden. Daarnaast zien wij geen reden om de lasten voor het minimale bedrag met, voor alle deelnemende gemeenten bij elkaar, 0,5 miljoen te laten stijgen. Dit omdat zowel in de jaarrekening 2022 als in de jaarrekening 2023 er sprake is van onderbesteding op het minimale bedrag.

3. Begroting 2025-2028

Bestuurlijke opdracht

Wij beginnen de zienswijze op de begroting met iets dat erg belangrijk voor ons is, namelijk de bezuinigingen die wij lokaal moeten realiseren. Volgens de laatste inzichten (begin mei 2024) ontstaat er vanaf 2026 een tekort van circa 3 á 3,5 miljoen, dat in de jaren erna oploopt. Gelet op de omvang van onze begroting is dit een erg groot bedrag. En vooral als gevolg van de onlangs verschenen Rijks-voorjaarsnota hebben we ook voor 2025 een flinke bezuinigingsopgave.

Wij delen u mee dat wij een fors deel van deze bezuinigingen willen realiseren door besparingen op onze bijdrage aan de GR Sociaal. De GR Sociaal omvat dan ook maar liefst een kwart van onze begroting. Daar komt bij dat wij als raad de bezuinigingsopgave voor een belangrijk deel willen realiseren door verlaging van onze bijdragen aan Gemeenschappelijke regelingen, waar een groot deel van onze uitgaven naar toe gaan.

Loon- en prijsindexaties vormen een groot deel van de verhoogde bijdrage. We vragen u daarom voor 2025 een besparing te realiseren door een jaarindexering in de eigen begroting of organisatie op te vangen, waarmee ook uw organisatie een bijdrage kan leveren aan de opgaven van de gemeenten.

Gelet op onze bezuinigingsopdracht kijken wij met belangstelling uit naar de resultaten de bestuurlijke opdracht, ofwel het onderzoek met bezuinigingsmogelijkheden waarover u spreekt op pagina 4 van de begroting. We maken een aantal opmerkingen:

- Fijn dat, zoals u opmerkt, eind augustus 2024 de lijst met keuzemogelijkheden voorgelegd kunnen worden aan de raden. We zullen deze met interesse bestuderen.
- We beseffen dat het grondig uitvoeren van de bestuurlijke opdracht betekent dat er bezuinigingsopties op tafel komen die serieuze impact hebben op de ondersteuning aan onze inwoners. Tegelijkertijd menen we dat er ook omvangrijke besparingen mogelijk zijn in de bedrijfsvoering. We verwachten dit soort keuzes aan te treffen. Concreet denken wij bijvoorbeeld dat de nieuwe organisatiestructuur aan de hand van de opgaven (zie eerste deel zienswijze) op termijn

mogelijk tot besparingen kan leiden; een doordachte en heldere organisatiestructuur is immers in principe ook financieel gunstig. Daarnaast zien we veel kansen in de integratie van Drechtwerk in de GR Sociaal. Daar komen we op terug.

- We laten u weten dat we niet uitsluiten dat we zelfstandig, en dus los van de opbrengst van de bestuurlijke opdracht, bezuinigingskeuzes maken die betrekking hebben op de GR Sociaal.

In het vervolg van deze zienswijze maken we per inhoudelijke opgave enkele opmerkingen, waarbij we beginnen met zorgen voor ondersteuning.

Zorgen voor ondersteuning

In het domein zorgen voor ondersteuning hebben we te maken met een dubbele uitdaging: er is sprake van vergrijzing, terwijl tegelijk de personeelstekorten in de zorg naar verwachting verder zullen toenemen. Deze combinatie van ontwikkelingen vraagt om visievolle en doordachte keuzes. Wij werken daarin graag met u samen, en verwachten van u als grote speler in het domein van de WMO hierin een proactieve houding. Het invoeren van *Powerful Ageing*, dat al is verwerkt in de begroting, is een betekenisvolle stap, maar is wat ons betreft ook nog maar een begin. Wij waarderen het dat u een onderzoek heeft geïnitieerd dat handvatten moet bieden om tot keuzes te komen in het domein van de WMO en we zien uit naar de resultaten.

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is een thema dat in de afgelopen tijd een prominente plek heeft gekregen op de politieke agenda. En dat is niet voor niets: er zijn geopolitieke spanningen die invloed hebben op de portemonnee van mensen, de huizenmarkt zit op slot, en door een variëteit aan oorzaken heeft het vertrouwen van burgers in belangrijke instituties een forse knauw gekregen.

Uw organisatie speelt een belangrijke rol in het versterken van de bestaanszekerheid van veel Alblasserdamse inwoners. De BIO in december 2023 waaraan uw organisatie een bijdrage leverde sterkte ons vertrouwen dat u hier samen met lokale partners op een adequate wijze invulling aan geeft. Tegelijk vragen we hier aandacht voor de afstemming tussen uw taken de taken die u uitvoert op dit gebied en de taken die lokale partnerorganisaties uitvoeren. Het is voor de kwaliteit van de dienstverlening, maar ook met het oog op efficiency, belangrijk dat er geen onnodige overlap is.

Toeleiden naar werk: instroom Kansrijk en participatieplekken

Zoals bekend zet Alblasserdam sterk in op het project Kansrijk. Het project is in het bijzonder bedoeld voor mensen in de bijstand: zij kunnen een gratis MBO-opleiding volgen en ze worden geholpen bij het vinden van een werkplek die past bij hun kwaliteiten en behoeften. Voor de instroom in het project hebben we uw organisatie heel hard nodig. Tot nu toe gaat die instroom echter maar mondjesmaat. Ook de instroom in lokale participatieplekken is gering.

Wij vragen ons af of de beperkte instroom samenhangt met de beperkte beschikbaarheid van klantmanagers voor onze gemeente: het aantal bijstandsuitkeringen in ons dorp schommelt al langere tijd rond de 320 á 330. Er is echter voor zover bij ons bekend (zie ook zienswijze voorjaarsbrief) maar één klantmanager – in deeltijd – aan het grootste deel van het Alblasserdamse bestand verbonden.

De weinige inzet vinden we op zichzelf problematisch, maar ook specifiek in het licht van onze bijdrage aan het taakveld arbeidsparticipatie. Deze is begroot op maar liefst 1,2 mlj. Begrijpen wij goed dat hiervan 2/3 apparaatskosten betreffen? We zouden graag een overzicht krijgen van wat wij krijgen voor de middelen die wij verstrekken voor het genoemde taakveld, inclusief de apparaatskosten. Ook willen we graag inzicht in hoeveel bijstandsgerechtigden er op welke wijze worden ondersteund bij het toeleiden naar werk. Hoeveel Alblasserdamse bijstandsgerechtigden maken bijvoorbeeld gebruik van wat voorheen bekend stond als PERSPECT, en hoeveel van Baanbrekend? Wat zijn daarvan de effecten?

Toeleiden naar werk: Drechtwerk

Wat ons betreft mogen de plannen met Drechtwerk die staan beschreven in de begroting concreter, en mag de motivatie scherper. Wat bedoelt u bijvoorbeeld met een regionaal interventiecentrum (p.20)? En welke leemte wordt precies opgevuld met een dergelijk centrum?

We vinden het belangrijk dat de inhoud van de ontwikkeling van Drechtwerk wordt afgestemd op wat er al is, zeker nu het werkbedrijf van weleer niet verder kan, en ondertussen qua personeelsbestand al flink is ingekrompen. Daarbij wijzen we erop dat er al een stevige infrastructuur qua toeleiden naar werk bestaat. Die is gedeeltelijk regionaal, maar in Alblasserdam zijn er lokaal ook allerlei mogelijkheden. Zo is er lokaal een variëteit aan zogenaamde participatieplekken, en zijn er tientallen lokale werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans willen geven.

Voorkomen moet worden dat de infrastructuur toeleiden naar werk verder uitdijt, terwijl de benutting door de beoogde doelgroep achterblijft. Laat er dan ook vooral geïnvesteerd worden in het toeleiden van mensen naar voorzieningen; als we het goed zien zit daar de bottleneck.

Ten slotte

Tot slot vragen wij u deze zienswijze te betrekken bij de bespreking in de betreffende vergadering van het Algemeen Bestuur. En we zien uit naar uw reactie op onze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

de gemeenteraad Alblasserdam

De griffier,

De voorzitter,

I. de Gruijter

W. Boersma